

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
ГРАДСКО ВЕЋЕ
Број: 51-78/2018-II
Дана: 20. децембар 2018. године
НОВИ САД

**ПРЕДСЕДНИКУ
СКУПШТИНЕ ГРАДА НОВОГ САДА**

На основу члана 136. Пословника Скупштине Града Новог Сада, упућује Вам се Предлог одлуке о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, са Образложењем и Закључком Градског већа Града Новог Сада број: 51-78/2018-II од 20. децембра 2018. године, с молбом да се Предлог одлуке о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, уврсти у дневни ред седнице Скупштине Града Новог Сада и да Скупштина донесе Одлуку и Закључак у предложеном тексту.

ЗАМЕНИК ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Срђан Кружевић

На основу члана 52. тачка 1. Статута Града Новог Сада - пречишћен текст ("Службени лист Града Новог Сада", број 43/08), поводом разматрања Нацрта одлуке о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, Градско веће Града Новог Сада на 206. седници од 20.12. 2018. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

I. Утврђује се Предлог одлуке о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације.

II. На основу члана 136. Пословника Скупштине Града Новог Сада, доставља се председнику Скупштине Града Новог Сада Предлог одлуке о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације и предлаже Скупштини Града Новог Сада да донесе ову одлуку у предложеном тексту и следећи закључак:

"Скупштина Града Новог Сада овлашћује Градоначелника Града Новог Сада да, у циљу испуњавања захтева VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, упути писмо Светској здравственој организацији о исказаном интересу и опредељењу да Град Нови Сад учествује у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, именује координатора за реализацију VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, образује и именује координациони одбор, а по потреби и друга радна тела неопходна за реализацију VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, као и да предузме све друге неопходне мере и радње ради приступања и учешћа Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације."

III. За представника предлагача на седници Скупштине Града Новог Сада и њених радних тела одређује се проф. др сц. мед. Золтан Хорват, члан Градског већа Града Новог Сада, а за повереника мр Драгана Којадиновић, в.д. начелника Градске управе за здравство.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НОВОГ САДА
Број: 51-78/2018-II
Дана: 20.12.2018. године
НОВИ САД

ЗАМЕНИК ГРАДОНАЧЕЛНИКА
Срђан Кружевић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
ГРАДСКА УПРАВА ЗА ПРОПИСЕ
Број: XVI-012-01/2018-665
19. децембар 2018. године
НОВИ САД

ГРАДСКО ВЕЋЕ
ГРАДА НОВОГ САДА

ПРЕДМЕТ: Мишљење на Нацрт одлуке о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације

Градска управа за прописе размотрила је Нацрт одлуке о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације.

Градска управа за прописе нема примедби на Нацрт одлуке.

На основу члана 24. тачка 55, а у вези са чланом 101. Статута Града Новог Сада - пречишћен текст ("Службени лист Града Новог Сада", број 43/08) Скупштина Града Новог Сада на _____ седници одржаној _____ 2018. године доноси

О Д Л У К У
О ДАВАЊУ ПОДРШКЕ ЗА УЧЕШЋЕ ГРАДА НОВОГ САДА У VII ФАЗИ
ЕВРОПСКЕ МРЕЖЕ ЗДРАВИХ ГРАДОВА СВЕТСКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ
ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Члан 1.

Скупштина Града Новог Сада подржава учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације.

Члан 2.

Скупштина Града Новог Сада прихвата циљеве и захтеве VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације.

Члан 3.

Средства потребна за приступ и реализацију VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, као и за годишње чланарине за све активности у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације обезбеђују се у буџету Града Новог Сада.

Члан 4.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Града Новог Сада".

Образложење

Правни основ за доношење Одлуке о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације садржан је у члану 24. тачка 55, а у вези са чланом 101. Статута Града Новог Сада - пречишћен текст ("Службени лист Града Новог Сада", број 43/08), којима је утврђено да Скупштина Града Новог Сада обавља и друге послове утврђене законом, другим прописима и Статутом, односно да органи Града Новог Сада могу сарађивати са невладиним организацијама, хуманитарним организацијама и другим организацијама, у интересу Града Новог Сада и његових грађана.

Институт за јавно здравље Војводине, као једна од водећих здравствених установа у области јавног здравља, доставио је Образложење иницијативе за приступање Града Новог Сада VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, а имајући у виду значај и предности наставка чланства Града Новог Сада у овој мрежи.

Град Нови Сад примљен је у Европску мрежу здравих градова Светске здравствене организације у децембру 2012. године, тј придружио се у V фази пројекта „Здрави градови“, која се окончала 2013. године, а затим успешно реализовао активности VI фазе 2014-2018. године.

Одлуком Скупштине Града Новог Сада, Град Нови Сад је 2012. године приступио V фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације и тиме постао једини град из Републике Србије који је члан ове мреже.

Скупштина Града Новог Сада је у јуну 2014. године донела Одлуку о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VI фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, а у октобру исте године Европска мрежа је одобрила приступање Граду Новом Саду VI фази, која је започела 2014. године и траје закључно са 2018. годином.

Од свог оснивања 1988. године и током 30 година искуства, „Здрави Градови“ представљају активан и живи процес и платформу за инспирацију и учење европских градова о томе како могу допринети здрављу, благостању и једнакости у здрављу својих грађана.

„Здрав град“ је онај град који стално ствара и унапређује своје физичко и социјално окружење и развија ресурсе заједнице који омогућују људима да се узајамно подржавају у остваривању свих животних функција и развоја, до њиховог максималног потенцијала.

Пројекат "Здрави градови" нема дефинисано временско трајање, већ је то процес који траје како би се стално унапређивало здравље становништва града. Овај пројекат не представља једном заувек достигнути исход, односно не завршава се достигнутим одређеним здравственим стањем, већ је то свесност о здрављу и тежња да се оно унапреди. Овако посматано сваки град може бити здрав град, узимајући у обзир његов тренутни здравствени статус.

Овај пројекат се базира на три кључна стратегијска принципа:

1. мултисекторска сарадња, с обзиром на то да здравље није само одговорност здравствене службе већ и других сектора,
2. активна партиципација становништва, кроз самопомоћ, програме заједничке подршке и помоћи и учешће у доношењу одлука битних за здравље, и
3. здрава животна средина - биолошка, физичка, социјална - са правом људи да живе у здравој средини.

Активности у VI фази Европске мреже здравих градова - „Нови Сад – здрав град“

VI фаза Европске мреже здравих градова, која је трајала од 2014. до 2018. године, обухватала је следеће активности:

- Писмо Градоначелника Града Новог Сада о исказаном интересу и опредељењу да Град Нови Сад учествује у VI фази Европске мреже здравих градова упућеном Светској здравственој организацији;
- Анализа постојеће ситуације у односу на стратешке циљеве и подручја акционе политике „Здравље 2020“;
- Ажурирање састава Координационог одбора, председника, заменика председника и чланова Координационог одбора и именовање координатора и стручног тела Института за јавно здравље Војводине за приступање Града Новог Сада VI фази Европске мреже здравих градова;
- Приступање VI фази завршено је попуњавањем обрасца за пријаву - Анекса 5 (из документа *WHO Regional Office for Europe. Phase VI (2014–2019) of the WHO European Healthy Cities Network: goals and requirements*). *World Health Organization*) уз припрему и прикупљање докумената које је уз пријаву Анекса 5 било потребно доставити Светској здравственој организацији;
- Припрема и организација Консензус конференције која је је одржана 9. децембра 2014. Године у ШОСО „Милан Петровић“. Конференцији је присуствовало 58 учесника из свих институција/организација на свим нивоима функционисања Града Новог Сада. Конференција је успешно завршена усвајањем предложених приоритета на основу 5 приоритетних области дефинисаних анализом резултата „брзе процене“ (РПА анализе);
- Учешће на Годишњим конференцијама Европске мреже здравих градова 2014-2018. године са усменим и постер презентацијама – приказима студија случаја, којима су представљене активности у оквиру промотивно-превентивних програма у области здравства од изузетног значаја за Град Нови Сад;
- Стручно техничка подршка у раду Координационог одбора и стручна подршка реализацији VI фазе Европске мреже здравих градова са циљем израде Здравственог профила Града Новог Сада и Оквира градског плана за здравље, као и промоција концепта здравих градова и формирање партнерства за оснивање националне мреже здравих градова;
- Израда Здравственог профила Града Новог Сада и Оквира градског плана за здравље, промоција и представљање јавности публикације, едукације стручне и опште јавности, медијска промоција;
- Евалуација активности VI фазе Европске мреже здравих градова подразумевала је попуњавање упитника о реализованим активностима током трајања фазе, Извештај о активностима на средини VI фазе (Mid Way Review), учешће у истраживању „*Gender and Health Survey*“ путем попуњавања „on line“ упитника и Годишњих извештаја о активностима - *ART (Annual Reporting Template)*. Годишњи извештај „АРТ“ је поднет канцеларији Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације и односио се на напредак у примени VI фазе и остваривању циљева и главних тема, као и извештај о свим политичким и институционалним променама;

Кључне теме VI фазе која се завршава 2018. године, биле су:

- Улагање у здравље током читавог живота и оснаживање људи (укључује следеће специфичне теме: децу и младе, старије људе, осетљиве групе и здравствену писменост),
- Решавање најважнијих здравствених изазова - незаразних и заразних болести (укључује следеће специфичне теме: физичка активност, исхрана и гојазност, алкохол, пушење и ментално благостање),
- Јачање система окренутих човеку, јачање јавно здравствених капацитета и способности за надзор и реаговање у ванредним ситуацијама (укључује следеће специфичне теме: трансформација рада градских служби и оживљавање и јачање капацитета јавног здравља),
- Стварање отпорних и прилагодљивих заједница и средина које пружају подршку (укључује следеће специфичне теме: отпорност заједнице, здрава окружења, здраво урбано планирање и дизајн, здрав транспорт, климатске промене, становање и обнављање).

Град Нови Сад је у својим активностима, програмима и пројектима давао значај свим кључним темама, а посебно се истичу брига о деци и старима, социјална и здравствена заштита, превенција обољења и промоција здравља, активан живот, здраво окружење, транспорт и урбано планирање, као и развој социо културних вредности. Међу бројним активностима које за исход имају очување и унапређење здравља становника Града Новог Сада као пример се могу издвојити:

- Програми и пројекти из области здравства од изузетног значаја за Град Нови Сад:
 - из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести које реализују здравствене установе: едукација предшколске и школске деце, едукација едукатора (здравствених радника, васпитача, учитеља, стручних сарадника и др.), креирање едукативног и здравствено-васпитног материјала за рад са циљним групама, промоција превентивних прегледа и здравог понашања, јавне манифестације, вршњачка саветовалишта и друго, са најзначајнијим јавно-здравственим темама као што су: правилна исхрана, физичка активност, превенција пушења и злоупотребе алкохола, хигијенске навике, превенција заразних болести, превенција ХИВ/АИДС-а, превенција повреда и друго, и Анализа здравственог стања становништва Града Новог Сада (витално-демографски показатељи, показатељи морталитета и морбидитета, показатељи рада и коришћења здравствене службе, показатељи стања животне средине, епидемиолошке ситуације и подаци циљаних истраживања);
 - из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести које реализују удружења са значајним темама као што су ментално здравље, унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом, превенција шећерне болести, превенција ХИВ/АИДС-а, превенција алкохолизма, ретке и тешке болести (деменција, Алцхајмерова болест, мултипла склероза, Вилсонова болест) и друго;
 - из области превенције хроничних незаразних болести који се баве превенцијом и контролом најзначајнијих фактора ризика за настанак кардиоваскуларних обољења, малигних болести, хроничних респираторних болести, шећерне болести, раним откривањем и правовременим лечењем, путем едукације становништва и здравствених радника, промоције превентивних прегледа, јавних манифестација и едукативних материјала;

- из области превенције злоупотребе дрога које реализују здравствене установе: пројекти примарне превенције који се баве едукацијом различитих популационих група и пројекти у оквиру секундарне и терцијарне превенције;
- из области превенције злоупотребе дрога које реализују удружења: едукација школске деце и младих, родитеља и старатеља и вршњачка едукација из области превенције злоупотребе психоактивних супстанци путем предавања и радионица, едукативних материјала и јавних манифестација, као и пројекти са циљем секундарне и терцијарне превенције, који подразумевају мотивацију за третман, психосоцијалну рехабилитацију и ресоцијализацију зависника од дрога и њихових родитеља;
- из области пронаталитетне популационе политике: пројекти унапређења репродуктивног здравља намењени школској деци, младима, трудницама и породиљама, путем едукације, едукативних материјала, анкетних истраживања и лабораторијских испитивања.
- Програми и пројекти из области социјалне заштите којима се обезбеђује:
 - подршка породицама са децом: новчана помоћ, субвенције за боравак и исхрану деце у предшколским установама и школама, бесплатне аутобуске карте за вишечлане породице, Сигурна кућа, Свратиште за децу улице и Сигурна женска кућа и др;
 - подршка особама са инвалидитетом: рана интервенција и стимулација деце, рад дневних боравака за децу са сметњама у развоју са едукативним, рекреативним и програмима психолошке подршке и радионицама, становање уз подршку; Усвојен је Акциони план приступачности Града Новог Сада (2013-2018. Године); Отворена је Канцеларија за особе са инвалидитетом са циљем пружања брзих одговора и информација странкама и удружењима особа са инвалидитетом, праћења конкурса и сарадње са потенцијалним домаћим и страним донаторима, прикупљања података за израду годишњег програма спровођења Акционог плана приступачности, као и учешћа у изради софтверског програма за вођење евиденције приступачности
 - подршка Ромској популацији: подршка интеграцији у образовни систем, програми едукације и интеграције у радну и животну средину, пројекти социјалне инклузије и програми социјалне помоћи;
 - подршка старим лицима: прихватилиште и дневни боравак за одрасла и стара лица, 16 клубова пензионера, дневни боравци са едукацијама и радионицама, помоћ у кући, бесплатан превоз за старије од 65 година и друго;
 - унапређења положаја старих особа: програми медицинско социјалне заштите и психосоцијалне подршке старима као што су дневни боравак за старе са отвореном мрежом заштите, дневни боравак за оболеле од Алцхајмерове болести, инфо центар, манифестација „Сунчана јесен живота“ и др.
 - подршка избеглим и интерно расељеним лицима: програми и пројекти социјалног становања и подршке унапређењу животних услова;
 - програми који доприносе смањењу сиромаштва: програми новчане и материјалне помоћи, Народна кухиња, бесплатни уџбеници за децу, преноћиште за бескућнике и др.
- Програми у области спорта и рекреације којима се обезбеђује бесплатно редовно бављење разноврсним облицима физичке активности кроз структуриране часове и организацију такмичења, пре свега за децу школског и предшколског узраста и младе.

- Програми праћења, контроле и унапређења фактора животне средине кроз пројекте праћења стања параметара животне средине (квалитет ваздуха, воде, земљишта, ниво буке, зрачење, аерополен), подстицајно-превентивне и санационе пројекте у смислу уређења и озелењавања градских површина и уклањања отпада, програми унапређења свести и едукације о заштити животне средине (рециклирање, озелењавање, чување природе и одговорно понашање).

VII фаза Европске мреже здравих градова СЗО (2018-2023)

VII фаза заснива се на политичкој изјави датој у Повељи из Белфаста за Здраве Градове, која је усвојена на Међународној конференцији Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације 2018. године, а која описује посвећеност политичких лидера градова у Европи да промовишу здравље и благостање својих грађана, учине свет безбедним и заштите осетљиве групе, а у складу са 13. Одлуком Светске здравствене скупштине Светске здравствене организације донетом у мају 2018. године.

Ово ће бити постигнуто кроз обавезивање на јачање активности за здравље и благостање, једнакост у здрављу, одрживи развој и људска права. Приоритети VII фазе засниваће се на тридесетогодишњем искуству, знању и постигнућима јавног здравља у Европској мрежи здравих градова, инспиришући се Агендом одрживог развоја 2030 Уједињених нација и документом Консензус градоначелника, Копенхаген 2018.

VII фаза Европске мреже здравих градова базираће се на главној одредници – здрављу, као једном од најважнијих друштвених ресурса, као и на договореном европском оквиру политике који се односи на покретање акција свих нивоа власти и друштва, за постизање најважнијег циља - здравља и благостања.

VII фаза заснива се на иновацијама, лидерству, заједничком руковођењу и одговорношћу у области здравља и благостања, а применом VII фазе ствара се прилагодљив и практични оквир за постизање Агенде 2030 Уједињених нација на локалном нивоу.

У оквиру VII фазе биће примењени стратешки приступи Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације:

- промоција активности које стављају здравље и благостање грађана високо на политичкој и друштвеној лествици локалних самоуправа;
- промоција политика и акција за здравље, благостање и одрживи развој на локалном нивоу – бављење детерминантама здравља и благостања, превенција и контрола хроничних незаразних болести, смањење неједнакости у здрављу и принципи назначени у Агенди за одрживи развој 2030 Уједињених нација;
- промоција мултисекторског, интерсекторског и партиципаторног управљања за боље здравље и благостање, једнакост у свим локалним политикама и интегрисано планирање за здравље и благостање, укључујући здравље у свим политикама;
- примена приступа здравих градова у школама, на радним местима и другим окружењима у нашим градовима;
- стварање политике и праксе која је заснована на ваљаним доказима, знању и методама које се могу користити у промоцији здравља у свим градовима широм Европског региона и света;
- промоција солидарности, сарадње и повезаности између европских и других градова у свету, као и промоција сарадње и партнерства локалних самоуправа са свим заинтересованим странама значајним за здравље и развој у граду;

- повећање доступности и утицаја Европске мреже здравих градова у свим државама чланицама Светске здравствене организације у Европском региону.

Захтеви VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације

Повеља из Белфаста 2018: операционализација Копенхагеншког консензуса градоначелника: „Здравији и срећнији градови за све“ наводи следеће захтеве:

- одржива локална подршка остаје основа за примену Копенхагеншког консензуса градоначелника: „Здравији и срећнији градови за све“ и Агенде одрживог развоја, 2030 Уједињених нација;
- препознавање и интегрисање здравља и благостања за све, у планове развоја града користећи трансформативно и модерно управљање за здравље и благостање, као што су одговорност, транспарентно извештавање, инклузивне технологије „паметних“ градова;
- јачање напора градова да умреже заинтересоване стране у циљу координисаног рада на унапређењу здравља и благостања и решавања јавно-здравствених изазова на локалном нивоу;
- препознавајући да је сваки град јединствен, обезбедиће се свеукупни оквир за циљеве и кључне теме VII фазе и прилагодиће се локалној ситуацији у идентификацији приоритетних области за деловање на унапређењу здравља и благостања својих грађана;
- ослањање на свеукупни оквир за циљеве и теме VII фазе, а у исто време коришћење различитих приступа прилагођених локалној ситуацији;
- коришћење VII фазе као јединствене платформе за удружене иновације, учење и активну размену експертизе и искустава између градова и између држава, као и између различитих региона Светске здравствене организације;
- коришћење нових доказа и знања добијених у претходним фазама у постизању циљева.

Повеља из Белфаста 2018: операционализација Копенхагеншког консензуса градоначелника: „Здравији и срећнији градови за све“ наводи посвећеност следећим темама:

- градови и националне мреже посвећени су унапређењу здравља и благостања и смањењу неједнакости кроз:
 - унапређење управљања, оснаживање и партиципацију,
 - стварање урбаног окружења које промовише и штити здравље и које обезбеђује једнакост и напредовање заједнице и здрав развој људи током њиховог живота, а посебно током детињства и адолесценције,
 - давање приоритета за улагање у људе у локалним политикама и стратегијама за здравији и безбеднији свет;
- градови и националне мреже посвећени су функционисању општинских администрација путем:
 - иновација у политикама и праксама,
 - размене знања и учења,
 - дипломатије за здравље и благостање,
 - усклађености и заједништва политика на градском нивоу,
 - промоције здравља и благостања на нивоу свих управа у граду;
- градови и националне мреже ће подржати стратешке приоритете Светске здравствене организације путем:

- улоге партнера и покретача за примену на локалном и националном нивоу,
- обезбеђења универзалне здравствене покривености на локалном нивоу,
- обезбеђења промоције здравља у свим предшколским и школским установама која доприноси здравственој социјалној и еколошкој писмености,
- решавања заједничких и повезаних јавно-здравствених изазова (хроничне незаразне болести, климатске промене, здравље и безбедност, миграције и друго),
- трансформације рада градских служби,
- подстицања инклузивног друштва,
- јачања јавно-здравствених капацитета на локалном нивоу,
- решавање изазова и прилика у демографским променама и миграцијама,
- усаглашености између свих нивоа управљања.

VII фаза, као и VI, нуди флексибилни оквир градовима да раде на спровођењу главних циљева, као и да се одреде за одређене теме које највише одговарају њиховој специфичној локалној ситуацији.

У било којој фази овог процеса Светска здравствена организација може тражити детаљнија образложења или информације од града, организовати посету граду или интервју са координатором и водећим политичарима.

Колаборативни центри Светске здравствене организације, тематске подмреже, експерти у различитим областима и саветодавни комитети Светске здравствене организације подржаће VII фазу Европске мреже здравих градова. Неколико одељења и програма Светске здравствене организације пружиће директну техничку подршку Европској мрежи здравих градова током VII фазе. Спољне институције са одговарајућим искуством и експертизом обављаће функцију Секретаријата Европске мреже здравих градова током VII фазе. Рад у оквиру мреже, обука, развој алата и средстава за рад, мониторинг, евалуација и знање и партнерство изградиће способности градова и подржати спровођење активности током VII фазе.

Јединствени линк за пријавни образац за VII фазу електронским путем биће прослеђен када буде примљено писмо о исказаном интересу. Електронски пријавни образац биће доступан само на енглеском језику.

Градови ће бити именовани као чланови у VII фази у оквиру текућих активности на основу примљених пријава. Сви градови који искажу интерес за приступање Европске мреже здравих градова и добију одобрење за подношење пријаве треба да то одмах учине. Једноставнији процес пријаве биће омогућен градовима који су били активни чланови у VI фази.

Писмо такође треба да садржи податке о кључним особама (институцијама) у граду у оквиру VII фазе, укључујући и електронску адресу (е-маил).

Поступак пријаве Града за чланство у Европској мрежи здравих градова, поред доношења одлуке Скупштине Града Новог Сада којом се подржава учешће Града у VII фази, захтева да се Светској здравственој организацији достави попуњен Образац за пријаву са комплетном документацијом и писмо Градоначелника које мора да садржи изричиту сагласност о: опредељењу ресурса како би се испунили циљеви и захтеви VII фазе пројекта, активном учешћу на састанцима у оквиру Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације и састанцима подмрежа, учешћу на састанцима градоначелника, плаћању годишњих доприноса за све активности у оквиру VII фазе и о томе да Град може бити укључен у екстерни мониторинг и евалуацију од стране Светске здравствене организације.

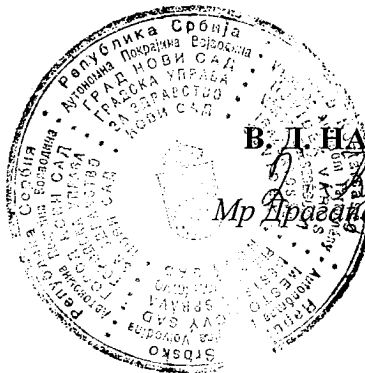
Од свих градова примљених у Европску мрежу здравих градова тражиће се годишњи финансијски допринос за сваку од пет година VII фазе, директно плаћен Светској здравственој организацији. Светска здравствена организација ће овај допринос користити за особље, техничке послове, секретарске и управљачке функције VII фазе, према потребама и у складу са процедурама Светске здравствене организације и капацитетом потребним да обезбеди подршку. Примљени градови који не плате своје годишње финансијске доприносе неће бити позвани да присуствују пословним састанцима у тој години.

Сви градови из земаља Европске уније, Андоре, Исланда, Израела, Монака, Норвешке, Сан Марина и Швајцарске ће платити пуне износе од 6000 US\$. Градови из осталих земаља ће платити годишње 3500 US\$. У изузетним случајевима, градови који имају тешкоће да испуне ове финансијске обавезе могу разматрати са Светском здравственом организацијом алтернативне начине пружања доприноса.

Обавеза Града Новог Сада је да обезбеди средства у буџету Града Новог Сада потребна за приступ и реализацију VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, као и за годишње чланарине за све активности у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације.

Предлогом одлуке о давању подршке за учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, која је припремљена у складу са правилима и захтевима Светске здравствене организације, утврђено је да Скупштина Града Новог Сада подржава учешће Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, као и да прихвата циљеве и захтеве ове фазе.

Уз Предлог одлуке достављен је и Предлог закључка којим Скупштина Града Новог Сада овлашћује Градоначеника Града Новог Сада да, у циљу испуњавања захтева VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, упутити писмо Светској здравственој организацији о исказаном интересу и опредељењу да Град Нови Сад учествује у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, именује координатора за реализацију VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, образује и именује координациони одбор, а по потреби и друга радна тела неопходна за реализацију VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, као и да предузме све друге неопходне мере и радње ради приступања и учешћа Града Новог Сада у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације.

В. Д. НАЧЕЛНИКА

Д. Драгичевић
Мр Драгичевић Којадиновић

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ
Футошка 121, 21000 Нови Сад
Централа: (021) 422-255; 4897-800
Директор: (021) 6622-784; 4897-886
Факс: (021) 6613-989
E-mail: izjzv@izjzv.org.rs
www.izjzv.org.rs
ПИБ 100452714
Матични број 08246912

Број: 01- 341/15
Датум: 17.12.2018. године
Нови Сад

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
Град Нови Сад
Градска управа за здравство
Број: 2725
Дана: 18.12.2018.
Нови Сад

ГРАД НОВИ САД
Члан Градског већа задужен за здравство
Проф. др Золтан Хорват

ГРАД НОВИ САД
ГРАДСКА УПРАВА ЗА ЗДРАВСТВО
В.Д. начелница Драгана Којадиновић

Предмет: Нови Сад – здрав град: VII фаза Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације 2019-2023. године

Поштовани,

Обраћамо Вам се са образложењем иницијативе за приступање и реализацију VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације 2019-2023. године имајући у виду значај и предности наставка чланства Града Новог Сада у овој мрежи.

Град Нови Сад примљен је у Европску мрежу здравих градова Светске здравствене организације (у даљем тексту ЕМЗГ СЗО) у децембру 2012. године, а Институт за јавно здравље Војводине, као једна од водећих здравствених установа у области јавног здравља, одређен је да обавља стручни и саветодавни рад у процесу приступања и реализације активности „Нови Сад – здрав град“.

Град Нови Сад придружио се у петој фази пројекта „Здрави градови“ Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације која се окончала 2013. године а затим успешно реализовао активности VI фазе 2014-2018. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Од свог оснивања 1988 године, и током 30 година искуства, „Здрави Градови“ представљају активан и живи процес и платформу за инспирацију и

учење европских градова о томе како могу допринети здрављу, благостању и једнакости у здрављу својих грађана.

Здрав град је онај град који стално ствара и унапређује своје физичко и социјално окружење и развија ресурсе заједнице који омогућују људима да се узајамно подржавају у остваривању свих животних функција и развоја, до њиховог максималног потенцијала.

Пројекат „Здрави градови“ нема дефинисано временско трајање, већ је то процес који траје како би се стално унапређивало здравље становништва града. Овај пројекат не представља једном заувек достигнути исход, односно не завршава се достигнутим одређеним здравственим стањем, већ је то свесност о здрављу и тежња да се оно унапреди. Овако посматано сваки град може бити здрав град, узимајући у обзир његов тренутни здравствени статус.

Овај пројекат се базира на три кључна стратегијска принципа:

1. мултисекторска сарадња, с обзиром на то да здравље није само одговорност здравствене службе већ и других сектора,
2. активна партиципација становништва, кроз самопомоћ, програме заједничке подршке и помоћи и учешће у доношењу одлука битних за здравље, и
3. здрава животна средина - биолошка, физичка, социјална - са правом људи да живе у здравој средини.

Активности у VI фази Европске мреже здравих градова - „Нови Сад – здрав град“

- Писмо Градоначелника Града Новог Сада о исказаном интересу и опредељењу да Град Нови Сад учествује у VI фази Европске мреже здравих градова упућеном СЗО;
- Анализа постојеће ситуације у односу на стратешке циљеве и подручја акционе политике „Здравље 2020“
- Ажурирање састава Координационог одбора, председника, заменика председника и чланова Координационог одбора и именовање координатора и стручног тела Института за јавно здравље Војводине за приступање Града Новог Сада VI фази Европске мреже здравих градова;
- Приступање VI фази завршено је попуњавањем обрасца за пријаву - Анекса 5 (из документа *WHO Regional Office for Europe. Phase VI (2014–2019) of the WHO European Healthy Cities Network: goals and requirements*. World Health Organization) уз припрему и прикупљање докумената које је уз пријаву Анекса 5 било потребно доставити СЗО;
- Припрема и организација Консензус конференције која је је одржана 9. децембра 2014. Године у ШОСО „Милан Петровић“. Конференцији је присуствовало 58 учесника из свих институција/организација на свим нивоима функционисања Града Новог Сада. Конференција је успешно завршена усвајањем предложених приоритета на основу 5 приоритетних области дефинисаних анализом резултата „брзе процене“ (РПА анализе);
- Учешће на Годишњим конференцијама Европске мреже здравих градова 2014-2018. године са усменим и постер презентацијама – приказима студија случаја, којима су представљене активности у оквиру промотивно-

превентивних програма у области здравства од изузетног значаја за Град Нови Сад;

- Стручно техничка подршка у раду Координационог одбора и стручна подршка реализацији VI фазе ЕМЗГ са циљем израде Здравственог профила Града Новог Сада и Оквира градског плана за здравље, као и промоцију концепта здравих градова и формирање партнерства за оснивање националне мреже здравих градова;
- Израда Здравственог профила Града Новог Сада и Оквира градског плана за здравље, промоција и представљање јавности публикације, едукације стручне и опште јавности, медијска промоција;
- Евалуација активности VI фазе Европске мреже здравих градова СЗО подразумевала је попуњавање упитника о реализованим активностима током трајања фазе, Извештај о активностима на средини VI фазе (Mid Way Review), учешће у истраживању „Gender and Health Survey“ путем попуњавања „on line“ упитника и Годишњих извештаја о активностима - ART (Annual Reporting Template. Годишњи извештај „ART“ је поднет канцеларији Европске мреже здравих градова СЗО и односио се на напредак у примени VI фазе и остваривању циљева и главних тема, као и извештај о свим политичким и институционалним променама;

Кључне теме VI фазе која се завршава 2018. године, биле су Улагање у здравље током читавог живота и оснаживање људи (укључује следеће специфичне теме: децу и младе, старије људе, осетљиве групе и здравствену писменост), Решавање најважнијих здравствених изазова - незаразних и заразних болести (укључује следеће специфичне теме: физичка активност, исхрана и гојазност, алкохол, пушење и ментално благостање), Јачање система окренутих човеку, јачање јавно здравствених капацитета и способности за надзор и реаговање у ванредним ситуацијама (укључује следеће специфичне теме: трансформација рада градских служби и оживљавање и јачање капацитета јавног здравља), Стварање отпорних и прилагодљивих заједница и средина које пружају подршку (укључује следеће специфичне теме: отпорност заједнице, здрава окружења, здраво урбано планирање и дизајн, здрав транспорт, климатске промене, становање и обнављање).

Град Нови Сад је у својим активностима, програмима и пројектима давао значај свим кључним темама, а посебно се истичу брига о деци и старима, социјална и здравствена заштита, превенција обољења и промоција здравља, активан живот, здраво окружење, транспорт и урбано планирање, као и развој социо културних вредности. Међу бројним активностима које за исход имају очување и унапређење здравља становника Града Новог Сада као пример се могу истаћи (издвојити):

- Програми и пројекти из области здравства од изузетног значаја за Град Нови Сад:
 - из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести које реализују здравствене установе: едукација предшколске и школске деце, едукација едукатора (здравствених радника, васпитача, учитеља, стручних сарадника и др.), креирање едукативног и здравствено-васпитног материјала за рад са циљним групама, промоција превентивних прегледа и здравог понашања, јавне манифестације, вршњачка саветовалишта и друго, са најзначајнијим јавно-здравственим темама као што су: правилна исхрана, физичка активност, превенција пушења и злоупотребе алкохола, хигијенске

навике, превенција заразних болести, превенција ХИВ/АИДС-а, превенција повреда и друго, и Анализа здравственог стања становништва Града Новог Сада (витално-демографски показатељи, показатељи морталитета и морбидитета, показатељи рада и коришћења здравствене службе, показатељи стања животне средине, епидемиолошке ситуације и подаци циљаних истраживања);

- из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести које реализују удружења са значајним темама као што су ментално здравље, унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом, превенција шећерне болести, превенција ХИВ/АИДС-а, превенција алкохолизма, ретке и тешке болести (деменција, Алцхајмерова болест, мултипла склероза, Вилсонова болест) и друго;
- из области превенције хроничних незаразних болести који се баве превенцијом и контролом најзначајнијих фактора ризика за настанак кардиоваскуларних оболења, малигних болести, хроничних респираторних болести, шећерне болести, раним откривањем и правовременим лечењем, путем едукације становништва и здравствених радника, промоције превентивних прегледа, јавних манифестација и едукативних материјала;
- из области превенције злоупотребе дрога које реализују здравствене установе: пројекти примарне превенције који се баве едукацијом различитих популационих група и пројекти у оквиру секундарне и терцијарне превенције;
- из области превенције злоупотребе дрога које реализују удружења: едукација школске деце и младих, родитеља и старатеља и вршњачка едукација из области превенције злоупотребе психоактивних супстанци путем предавања и радионица, едукативних материјала и јавних манифестација, као и пројекти са циљем секундарне и терцијарне превенције, који подразумевају мотивацију за третман, психосоцијалну рехабилитацију и ресоцијализацију зависника од дрога и њихових родитеља;
- из области пронаталитетне популационе политике: пројекти унапређења репродуктивног здравља намењени школској деци, младима, трудницама и породилјама, путем едукације, едукативних материјала, анкетних истраживања и лабораторијских испитивања.
- Програми и пројекти из области социјалне заштите којима се обезбеђује:
 - подршка породицама са децом: новчана помоћ, субвенције за боравак и исхрану деце у предшколским установама и школама, бесплатне аутобуске карте за вишечлане породице, Сигурна кућа, Свратиште за децу улице и Сигурна женска кућа и др;
 - подршка особама са инвалидитетом: рана интервенција и стимулација деце, рад дневних боравака за децу са сметњама у развоју са едукативним, рекреативним и програмима психолошке подршке и радионицама, становање уз подршку; Усвојен је Акциони план приступачности Града Новог Сада (2013-2018. Године); Отворена је Канцеларија за особе са инвалидитетом са циљем пружања брзих одговора и информација странкама и удружењима особа са инвалидитетом, праћења конкурса и сарадње са потенцијалним домаћим и страним донаторима, прикупљања података за израду годишњег програма спровођења Акционог плана приступачности, као и учешћа у изради софтверског програма за вођење евиденције приступачности

- подршка Ромској популацији: подршка интеграцији у образовни систем, програми едукације и интеграције у радну и животну средину, пројекти социјалне инклузије и програми социјалне помоћи;
- подршка старим лицима: прихватилиште и дневни боравак за одрасла и стара лица, 16 клубова пензионера, дневни боравци са едукацијама и радионицама, помоћ у кући, бесплатан превоз за старије од 65 година и друго;
- унапређења положаја старих особа: програми медицинско социјалне заштите и психосоцијалне подршке старима као што су дневни боравак за старе са отвореном мрежом заштите, дневни боравак за оболеле од Алцхајмерове болести, инфо центар, манифестација „Сунчана јесен живота“ и др.
- подршка избеглим и интерно расељеним лицима: програми и пројекти социјалног становања и подршке унапређењу животних услова;
- програми који доприносе смањењу сиромаштва: програми новчане и материјалне помоћи, Народна кухиња, бесплатни уџбеници за децу, преноћиште за бескућнике и др.
- Програми у области спорта и рекреације којима се обезбеђује бесплатно редовно бављење разноврсним облицима физичке активности кроз структуриране часове и организацију такмичења, пре свега за децу школског и предшколског узраста и младе.
- Програми праћења, контроле и унапређења фактора животне средине кроз пројекте праћења стања параметара животне средине (квалитет ваздуха, воде, земљишта, ниво буке, зрачење, аерополена), подстицајно-превентивне и санационе пројекте у смислу уређења и озелењавања градских површина и уклањања отпада, програми унапређења свести и едукације о заштити животне средине (рециклирање, озелењавање, чување природе и одговорно понашање).

VII фаза Европске мреже здравих градова СЗО (2018-2023)

Седма фаза заснива се на политичкој изјави датој у Повељи из Белфаста 2018 која описује посвећеност политичких лидера градова у Европи да промовишу здравље и благостање својих грађана, учине свет безбедним и заштите осетљиве групе, а у складу са 13. одлуком Светске здравствене скупштине Светске здравствене организације донетом у мају 2018. године.

Ово ће бити постигнуто кроз обавезивање на јачање активности за здравље и благостање, једнакост у здрављу, одрживи развој и људска права. Приоритети VII фазе засниваће се на тридесетогодишњем искуству, знању и постигнућима јавног здравља у ЕМЗГ, инспиришући се Агендом одрживог развоја 2030 Уједињених нација и документом Консензус градоначелника, Копенхаген 2018.

Седма фаза Европске мреже СЗО базираће се на главној одредници - здрављу као једном од најважнијих друштвених ресурса, као и на договореном европском оквиру политике који се односи на покретање акција свих нивоа власти и друштва за постизање најважнијег циља - здравља и благостања.

VII фаза заснива се на иновацијама, лидерству и заједничким руковођењем и одговорношћу у области здравља и благостања.

Применом VII фазе ЕМЗГ СЗО ствара се прилагодљив и практични оквир за постизање Агенде 2030 УН на локалном нивоу.

У оквиру VII фазе биће примењени стратешки приступи Европске мреже здравих градова СЗО:

- промоција активности које стављају здравље и благостање грађана високо на политичкој и друштвеној агенди локалних самоуправа;
- промоција политика и акција за здравље, благостање и одрживи развој на локалном нивоу – бављење детерминантама здравља и благостања, превенција и контрола хроничних незаразних болести и смањење неједнакости у здрављу – и принципи назначени у Агенди за одрживи развој, 2030 УН;
- промоција мултисекторског, интерсекторског и партиципаторног управљања за боље здравље и благостање, једнакост у свим локалним политикама и интегрисано планирање за здравље и благостање, укључујући здравље у свим политикама;
- примена приступа здравих градова у школама, на радним местима и другим окружењима у нашим градовима;
- стварање политике и праксе која је заснована на ваљаним доказима, знању и методама које се могу користити у промоцији здравља у свим градовима широм Европског региона и света;
- промоција солидарности, сарадње и повезаности између европских и других градова у свету, као и промоција сарадње и партнерства локалних самоуправа са свим заинтересованим странама значајним за здравље и развој у граду;
- повећање доступности и утицаја ЕМЗГ СЗО у свим државама чланицама Светске здравствене организације у Европском региону.

Методе рада и капацитети

Колаборативни центри СЗО, тематске подмреже, експерти у различитим областима и саветодавни комитети СЗО подржаће VII фазу ЕМЗГ СЗО. Неколико одељења и програма СЗО пружиће директну техничку подршку Европској мрежи СЗО током VII фазе. Спољне институције са одговарајућим искуством и експертизом обављаће функцију Секретаријата Европске мреже СЗО током VII фазе. Рад у оквиру мреже, обука, развој алата и средстава за рад, мониторинг, евалуација и знање и партнерство изградиће способности градова и подржати спровођење активности током VII фазе.

Процес именовања градова у VI фази

Јединствени линк за пријавни образац за VII фазу електронским путем биће прослеђен када буде примљено писмо о исказаном интересу. Електронски пријавни образац биће доступан само на енглеском језику.

Градови ће бити именовани као чланови у VII фази у оквиру текућих активности на основу примљених пријава. Сви градови који искажу интерес за

приступање Европској мрежи СЗО и добију одобрење за подношење пријаве треба да то одмах учине. Једноставнији процес пријаве биће омогућен градовима који су били активни чланови у VI фази. За остале заинтересоване градове биће на снази комплетан процес пријаве.

Писма о исказаном интересу

Сваки град који може задовољити захтеве чланства у оквиру Мреже СЗО може поднети пријаву да постане члан у VII фази. Ови градови треба да пошаљу писмо о исказаном интересу од стране градоначелника наводећи да:

- они желе да се пријаве за чланство у оквиру Европске мреже здравих градова СЗО у VII фази
- ће се град посветити изналажењу средстава да би испунио циљеве и захтеве VII фазе;
- ће се град обавезати да годишњи финансијски допринос упуту Светској здравственој организацији и активно учествовати у Европској мрежи СЗО, као и у подмрежама.

Писмо такође треба да наведе кључне особе (институције) у граду у оквиру VII фазе, укључујући и електронску адресу (е-маил).

Имплементација VII фазе

Седма фаза, као и шеста, нуди флексибилни оквир градовима да раде на спровођењу главних циљева као и да се одреде за одређене теме које највише одговарају њиховој специфичној локалној ситуацији.

Захтеви VII фазе Европске мреже здравих градова СЗО

Повеља из Белфаста 2018: операционализација Копенхагеншког консензуса градоначелника: „Здравији и срећнији градови за све“ наводи следеће захтеве:

1. **одржива локална подршка** остаје основа за примену Копенхагеншког консензуса градоначелника: „Здравији и срећнији градови за све“ и Агенде одрживог развоја, 2030 УН;
2. **препознавање и интегрисање здравља и благостања** за све у планове развоја града користећи трансформативно и модерно управљање за здравље и благостање, као што су одговорност, транспарентно извештавање, инклузивне технологије „паметних“ градова;
3. **јачање напора градова да умреже заинтересоване стране** у циљу координисаног рада на унапређењу здравља и благостања и решавања јавно-здравствених изазова на локалном нивоу;
4. **препознавајући да је сваки град јединствен** обезбедиће се **свеукупни оквир за циљеве и кључне теме VII фазе** и прилагодити локалној ситуацији у идентификацији приоритетних области за деловање на унапређењу здравља и благостања својих грађана;
5. **ослањање на свеукупни оквир за циљеве и теме VII фазе**, а у исто време **коришћење различитих приступа** прилагођених локалној ситуацији;
6. **коришћење VII фазе као јединствене платформе** за удружене иновације, учење и активну размену експертизе и искустава између градова свих нивоа управљања, унутра и између држава, као и између различитих региона СЗО;

7. коришћење нових доказа и знања добијених у претходним фазама у постизању циљева.

Циљеви и теме VII фазе

Повеља из Белфаста 2018: операционализација Копенхагеншког консензуса градоначелника: „Здравији и срећнији градови за све“ наводи посвећеност следећим темама:

- градови и националне мреже посвећени су унапређењу здравља и благостања и смањењу неједнакости кроз:
 - a) унапређење управљања, оснаживање и партиципацију,
 - b) стварање урбаног окружења које промовише и штити здравље и које обезбеђује једнакост и напредовање заједнице и здрав развој људи током њиховог живота, а посебно током детињства и адолесценције,
 - c) давање приоритета за улагање у људе у локалним политикама и стратегијама за здравији и безбеднији свет;
- градови и националне мреже посвећени су функционисању општинских администрација путем:
 - a) иновација у политикама и праксама,
 - b) размене знања и учења,
 - c) дипломатије за здравље и благостање,
 - d) усклађености и заједништва политика на градском нивоу,
 - e) промоције здравља и благостања на нивоу свих управа у граду;
- градови и националне мреже ће подржати стратешке приоритете СЗО путем:
 - a) улоге партнера и покретача за примену на локалном и националном нивоу,
 - b) обезбеђења универзалне здравствене покривености на локалном нивоу,
 - c) обезбеђења промоције здравља у свим предшколским и школским установама која доприноси здравственој социјалној и еколошкој писмености,
 - d) решавања заједничких и повезаних јавно-здравствених изазова (хроничне незаразне болести, климатске промене, здравље и безбедност, миграције и друго),
 - e) трансформације рада градских служби,
 - f) подстицања инклузивног друштва,
 - g) јачања јавно-здравствених капацитета на локалном нивоу,
 - h) решавање изазова и прилика у демографским променама и миграцијама,
 - i) усаглашености између свих нивоа управљања.

У било којој фази овог процеса Светска здравствена организација може тражити детаљнија образложења или информације од града, организовати посету граду или интервју са координатором и водећим политичарима.

Поступак пријаве Града за чланство у Европској мрежи здравих градова, поред доношења одлуке Скупштине Града Новог Сада којом се подржава учешће Града у VII фази, захтева да се Светској здравственој организацији достави попуњен Образац за пријаву са комплетном документацијом и писмо Градоначелника које мора да садржи изричиту сагласност о: опредељењу ресурса

како би се испунили циљеви и захтеви VII фазе пројекта, активном учешћу на састанцима у оквиру Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације и састанцима подмрежа, учешћу на састанцима градоначелника, плаћању годишњих доприноса за све активности у оквиру VII фазе и о томе да Град може бити укључен у екстерни мониторинг и евалуацију од стране Светске здравствене организације.

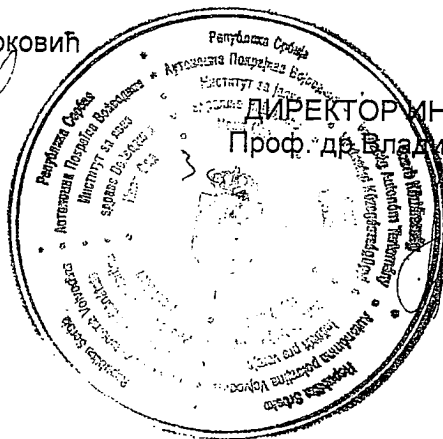
Од свих градова примљених у Европску мрежу здравих градова тражиће се годишњи финансијски допринос за сваку од пет година VII фазе, директно плаћен Светској здравственој организацији. Светска здравствена организација ће овај допринос користити за особље, техничке послове, секретарске и управљачке функције VII фазе, према потребама и у складу са процедурама Светске здравствене организације и капацитетом потребним да обезбеди подршку. Примљени градови који не плате своје годишње финансијске доприносе неће бити позвани да присуствују пословним састанцима у тој години.

Сви градови из земаља Европске уније, Андоре, Исланда, Израела, Монака, Норвешке, Сан Марина и Швајцарске ће платити пуне износе од 6000 US\$. Градови из осталих земаља ће платити годишње 3500 US\$. У изузетним случајевима, градови који имају тешкоће да испуне ове финансијске обавезе могу разматрати са Светском здравственом организацијом алтернативне начине пружања доприноса.

Обавеза Града Новог Сада је да обезбеди средства у буџету Града Новог Сада потребна за приступ и реализацију VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, као и за годишње чланарине за све активности у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације.

Координаторка Програма
Доц. др Оља Нићифоровић Шурковић

Olja Niforovic Surkovic

ДИРЕКТОР ИНСТИТУТА
Проф. др Владимир Петровић